

Kanwal Parkash etc. v. The State of Punjab, etc. (M. R. Sharma, J.)

ਫੁਲ ਬੈਚ
ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ
ਸ਼੍ਰੀ ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਜੇ.
ਕੰਵਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਦਿ।—ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼।
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਆਦਿ ਰਾਜ-ਜਵਾਬਦਾਰ।
75 ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 6409
13 ਅਗਸਤ 1976

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਆਰਟੀਕਲ 14, 16, 46, 309 ਅਤੇ 335— ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ (ਰਾਜ ਸੇਵਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ III) ਨਿਯਮ 1952— ਨਿਯਮ 8(1) ਅਤੇ 15— ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰ-ਸੰਗਠਨ ਐਕਟ (1966 ਦਾ 31) — ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ- ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਅਢਕਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ-ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ-ਅਜਿਹੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ-ਜੇ ਆਰਟੀਡੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ-ਕੀ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ—ਕੀ ਉੱਚ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ— ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ—ਕੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਾ 82 ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ —ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ 1950 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 335 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਵਰਗ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਛੜੇਪਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕਰੇ।

(ਪਰਾ 27)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਾਗਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੇਵਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 16(4) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਰਥਹੀਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਆਰਟੀਕਲ 16(1) ਲਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਲਾਭ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ

ਲੀਪ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾੜੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਪਰਾ ੨੯)

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ (ਸਟੇਟ ਸਰਵਿਸ ਕਲਾਸ 3) ਨਿਯਮ 1952 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ / ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

Kanwal Parkash etc. v. The State of Punjab, etc. (M. R. Sharma, J.)

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਨਾ। ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ "ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਗੇ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਟਕਰਾਅ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਰਵਉੱਚ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 15 ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅੰਤਮ ਅਥਾਰਟੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਵਰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ "ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼" ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਧਾਰਾ 32, 33 ਅਤੇ 35)

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8(1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਬਿਤਾਈ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਗਿਣਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਰੈਂਕ ਲਈ ਪ੍ਰੋਮੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 36)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ - ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ 38)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ

226/227 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 1

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ -

- (i) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ/ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ 3 ਤੋਂ 7 ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਉਸਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ;
- (ii) ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ 'ਪੀ-1' ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ;
- (iii) ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ/ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਤੀ ਤੋਂ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜੁਨੀਅਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ,
(iv) , ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;

Kanwal Parkash etc. v. The State of Punjab, etc. (M. R. Sharma, J.)

- (v) ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ;
- (vi) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ;

ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ -

- (a) ਨੱਥੀ ਦੀਆਂ ਅਸਲ/ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਨੱਥੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ;
- (b) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਾਰ-ਐਟ-ਲਾਅ, ਆਰ.ਐਸ. ਮੋਗੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਐਚ ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਜੀ ਐਸ ਚਾਵਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਸੀ ਸਿੱਬਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਲਈ।

(8) ਐੱਸ.ਖੋਜੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਕੇ.ਪੀ. ਭੰਡਾਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 998/76 ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 5 ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪੀ ਚੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ. ਸੋਨੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਤੋਂ 7 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਨਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲ 1975 ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ. 6409 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।, 1974 ਦੇ 976 ਅਤੇ 1976 ਦੇ 998, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(2) ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6409 ਆਫ 1975, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਛੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 6 ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ 3 ਮਈ 1945 ਨੂੰ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ। ਉਸਨੂੰ 14 ਦਸੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ 10 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।, 1975. ਉਹ 51 ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 11 ਜਨਵਰੀ, 1958 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਅਤੇ 25 ਸਤੰਬਰ, 1975 ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਹੈ।

ਪੁਰਾਣਾ

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 16 ਮਈ, 1958 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 50 ਸਾਲ ਹੈ।

Kanwal Parkash etc. v. The State of Punjab, etc. (M. R. Sharma, J.)

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਉਮਰ 51 ਸਾਲ ਹੈ। ਉਹ 29 ਨਵੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੀ. 17 ਮਈ 1958 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 5 ਦੀ ਉਮਰ 42 ਸਾਲ ਹੈ। ਉਹ 14 ਮਾਰਚ 1951 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 29 ਸਤੰਬਰ, 1969 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(8) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 6 ਦੀ ਉਮਰ ਕਰੀਬ 43 ਸਾਲ ਹੈ। ਉਹ 21 ਜੁਲਾਈ, 1955 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈਸੀਅਤ 'ਤੇ ਹਨ।

(9) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 7 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕੱਤਰੇਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਉਮਰ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ: -

1	23	4	5	6	7	8	
ਵੀਜ ਐਮ	44	20-12-19-12-	1964 27-4-	78	1972 7-1-	223	1974
ਬੀ ਅਲਦੇਵ ਸਿੰਘ	37	57	68	ਸੀ ਲੈਰਕ	75	ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸਹਾਇਕ	ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤਾ Assic ਕਾਰਜਕਾਰੀ
ਆਜ਼ਾਦ	45	19-1-58 12-9-	ਭੈਣ ਜੀ ਐਡਹਾਕ	ਕਲਰਕ	75		ਦੇ ਨਾਲ
ਢੰਡਾ	39	57		ਕਲਰਕ	75	217	
ਸਿੰਘ	37	4-1-58	ਐਡਹਾਕ	ਕਲਰਕ	75	ਸਹਾਇਕ	1 1
ਬੰਗੜ			ਐਡਹਾਕ	C lerks		ਸਹਾਇਕ	1

(10) ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। - ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਉਹਨਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾੜੀਆਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀਅਰ ਦੇ ਸੀਖਿਆ 3 ਤੋਂ 7 ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉੱਚ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ।

(11) ਅਗਲਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੇਵਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ (ਰਾਜ ਸੇਵਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ III) ਨਿਯਮ, 1952 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਦੇ ਨਿਯਮ . ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਵੈਧ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਐਡਹਾਕ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

(12) ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਅਗਾਊਂ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(13) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ, ਪੰਜਾਬ, ਸਕੱਤਰੇਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਸ਼੍ਰੀ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਅਫਸਰ ਆਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਊਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(14) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 7 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀਰੂ ਮਲ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3) ਦੁਆਰਾ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(15) ਤਿੰਨ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ. ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ; ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੰ. 3 ਤੋਂ 7 ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨਲ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਡਹਾਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਸਕੱਤਰ, ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ। ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਭਲਾਈ ਕਿਰਾਇਆ ਵਿਭਾਗ, ਗਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(16) ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੁਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਮਹੂਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਨੂੰ 'ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ' ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਆਰਟੀਕਲ 16 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ. ਆਰਟੀਕਲ 16 ਅਨੁਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਵੇਂ ਲੇਖ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਯੋਗ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। *ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ* ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ *ਕੇ.ਐਮ. ਥਾਮਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)*, ਏ.ਐਨ. ਰੇ, ਸੀ.ਜੇ., ft- ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ

"^ ਇਥੋ ਹੈ। ਮੌਕੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪੁੱਤਰ, ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੀਐਫ ਵਿਤਕਰਾ ਬਰਾਬਰ ਸਥਿਤ ਹੈ।

. ... ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ^ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। r ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ। ਆਰਟੀਕਲ 16(1) ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਟੈਸਟਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(17) . ਆਰਟੀਕਲ 16(4) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ,

(1) AIR 1976 SC 490.

Kanwal Parkash etc. v. The State of Punjab, etc. (M. R. Sharma, J.)

ਮੈਂ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ.

(18) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 335, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ।

(19) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 46 ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਅਰਥਾਤ ਵਿਧਾਨਕ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉੱਤਮ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ। ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਉਹ ਜਮਾਤਾਂ ਜੋ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

(20) ਅਨੁਛੇਦ 16(4) ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 335 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਯੋਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹਨ। *ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅੰਕ ਪ/1 ਵਿੱਚ, 12 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਰਲੇ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ - ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ 10% ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ / ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (9% ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ*

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ 1%) ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ -

- (a) ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ

(b) ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(21) 23 ਅਗਸਤ 1966 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਕਲਾਸ I ਅਤੇ ਕਲਾਸ II ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ, ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਲਾਸ HI ਅਤੇ ਕਲਾਸ IV ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ 20% ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ 2% ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਾਲ-ਦਰ-ਸਾਲ ਚੱਲਦੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਡਲ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਜਾਂ ਅਣਰਾਖਵਾਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰੱਕੀ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ 6 'ਤੇ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਬਿੰਦੂ 7 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ।

“ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਖਾਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਰਾਖਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ - ਅਣਰਿਜ਼ਰਵਡ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦੋ ਭਰਤੀ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਡਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 5 ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਸਾਮੀ ਭਰੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਅਣਰਾਖਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦੋ ਭਰਤੀ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ।”

(22) ਮਾਡਲ ਰੋਸਟਰ 24 ਮਾਰਚ, 1964 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-

“ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ 100 ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ : -

1, 6, 11, 16, 21, 26, 31; 36, 41, 46, 51, 56, 61, 66; 71, 76, 81, 86, 91, 96.

ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 27 ਅਤੇ 77 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 6 ਵੇਂ ਅਤੇ 16 ਵੇਂ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਰਾਖਵੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(23) “ਦੋ ਭਰਤੀ ਸਾਲ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(24) 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1974 ਨੂੰ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ: -

Kanwal Parkash etc. v. The State of Punjab, etc. (M. R. Sharma, J.)

“ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 6872-WG-66/24917, ਮਿਤੀ 23 ਅਗਸਤ, 1966 ਦੇ ਪੈਰਾ ਗ੍ਰਾਫ 2(4)(b) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। iii) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 3378-SW (ASO)-67/22108, ਮਿਤੀ 5 ਅਗਸਤ, 1967, ਇਹਨਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਖਾਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ 'ਯੂਐਨ-ਰਿਜ਼ਰਵਡ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਅਣ- ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦੇ ਭਰਤੀ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਟੀ ਰੇ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਇੰਨਾ ਅਣਰਾਖਵਾਂ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਅਸਾਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(25) ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜੀਵਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ।

(26) ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਨਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰੈਜ਼ ਪੌਡੈਂਟ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 7 ਉਸ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ks ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣਾਂ ਜਾਂ ਮੁੱਦੇ ਕੀ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਦੂਰ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

(2) (1974) 1 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੇਸ 87.

ivanwal Parkash etc. v. The State of Punjab, etc. (M. R. Sharma, J.)

(27) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਨੇਰੇ ਉਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 335 ਪਾਉਣਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਰੀਖਣ ਦੁਆਰਾ ਅਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਐਨਐਮ ਥਾਮਸ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ-

“ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਐਸ. ਆਰ. ਵੀ. . v. ਰੰਗਾਚਾਰੀ (3), ਕਿ ਜਿਸ ਵਰਗ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

(28) ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(29) ਹਮਲੇ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਆਧਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ - ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾ ਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ, (4), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਤਰੱਕੀ ਵਾਲੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਣਾ, ਹੇਜ਼, ਜੇ.; ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੱਦ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਕੇਵਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 16(4) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਰਥਹੀਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ

(3) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 36.

(4) ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸਸੀ 1777

ਰਾਜ ਧਾਰਾ 16(1) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਲਾਭ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੀਪ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾੜੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(30) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਉਪਚਾਰ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਅੱਧੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ, 1 / ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀਆਂ 3 ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੀਆਂ 3/4 ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਖਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕੇ। ਦਰਅਸਲ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਬਿਪਤਾ ਨੇੜੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਵਾਜ਼ਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗੀ। ਫਿਲਹਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

o f	ਅਹੁਦਾ	ਕੁੱਲ ਤਾਕਤ	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ
• IM 4> 00			
1.	ਕਲਰਕ	430	56
2.	ਸਹਾਇਕ	395	63
3.	ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ	29	' 4
4.	ਸੁਪਰਡੈਂਟ	57	1

(31) ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਲਰਕਾਂ, ਸਹਾਇਕਾਂ, ਡੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਝੁਕਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਢੰਗ।

Kanwal Parkash etc. v. The State of P ' unjab, etc. (M. R. Sharma, J.)

(32) ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ (ਰਾਜ ਸੇਵਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ III) ਨਿਯਮ, 1952 ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ "ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।" ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਗੇ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਟਕਰਾਅ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 46 ਅਤੇ 335 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਨੁਛੇਦ 16(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਐਮ. ਥਾਮਸ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੀਰਾ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਚੀਫ਼ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰ ਆਫ਼ ਫਾਰੈਸਟ, ਪੰਜਾਬ (5) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ: -

“ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿੰਦੂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ - ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ, CI ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। (4) ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦਾ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ (4) ਖੁਦ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਅਤੇ (5) ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐੱਮ.ਆਰ. ਬਾਲਾਜੀ ਬਨਾਮ ਮੈਜ਼ੂਰ ਰਾਜ (6), ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ - ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ।

(5) CW 271/66 ਨੇ 29 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(6) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 649

ਕਾਰਵਾਈ, ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਪੱਖੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਵਾਕੰਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ

ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (3) ਅਤੇ (5) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦਾ 4)।

(33) ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ (ਹੀਰਾ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ ਸੁਪਰਰਾ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ *ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ (ਹੁਣ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ)*, *ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (7) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੈੱਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਰਵਉੱਚ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਸੰਗਤਤਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ *ਅੰਬਾਲਾ ਐਕਸ-ਸਰਵਿਸ ਮੈਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ*, *ਅੰਬਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (8)।

(34) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ (ਰਾਜ ਸੇਵਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ III) ਨਿਯਮ, 1952 (ਇੱਥੇ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦਾ ਨਿਯਮ 15 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

(35) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅੰਤਿਮ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(7) ਏਆਈਆਰ 1968 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 306

(8) ਏਆਈਆਰ 1959 ਪੰਜਾਬ 1 (ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ)।

Kanwal Parkash etc. v. The State of Punjab, etc. (M. R. Sharma, J.)

ਵੱਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਪੀ. ਬਾਲਾਕੋਟਈਆ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (9) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਗਲਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਇਸਦੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਲ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿੱਲ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ।

(36) ਫਿਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 7 ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਰੁਸਤ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਮੈਂਬਰ ਉੱਚੇ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਪਦਉੱਨਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੈਂਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 7 ਐਡਹਾਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ 8 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 8 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 7 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਬੇਲੋੜੀ ਹੋ ਗਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 7 ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਵਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8(1) ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿਚ ਗਿਣਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(37) ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਧੀਨ

(9) ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 232.

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਰਿਟਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਸਬੰਧੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ-ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਦਾ ਚਾਰਜ। ਜਵਾਬੀ ਡੈਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ 6 ਮਾਰਚ, 1974 ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਗੁਪਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

(38) ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ। *ਸੈਸੂਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਐਨ. ਪੁਰੋਹਿਤ (10)* ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ *ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (11)* ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਅਟਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(39) ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ, 1975 ਦੇ 6409 ਅਤੇ 1974 ਦੇ 996 ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ।

(40) 1976 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 998 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤੀ ਸੀ

(10) 1967 ਐਸਐਲਆਰ 753

(11) 1975 (1) SLR 241.

16 ਸਤੰਬਰ 1957 ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਤੋਲ ਅਤੇ ਮਾਪ ਵਿਭਾਗ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 12 ਮਾਰਚ 1966 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਸਹਾਇਕ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਤੋਲ ਅਤੇ ਮਾਪ ਦੀ ਇਕ ਅਸਾਮੀ 1 ਜਨਵਰੀ, 1976 ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਉਹ ਉਸ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅਸਾਮੀ ਰਾਖਵੀਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਸ਼੍ਰੀ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 13 ਫਰਵਰੀ 1976 ਤੋਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪ, ਜੁਲਾਈ, 1970 ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ. 1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਕੱਲੇ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ, ਭਾਵ 1971 ਅਤੇ 1972 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ, ਜੋ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਗਈਆਂ। ਤੀਜੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਗਸਤ, 1974 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਦਸੰਬਰ, 1974 ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਗੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 5 ਵੀਂ ਅਸਾਮੀ ਜੋ ਜਨਵਰੀ, 1976 ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(41) ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੁਲਾਈ, 1970 ਵਿੱਚ ਆਈ ਪਹਿਲੀ ਅਸਾਮੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਈ, 1971 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕੇ ਭਰੀ ਗਈ ਸੀ। 1973 ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅਸਾਮੀ ਸੀ ਪਰ 1974 ਵਿੱਚ, ਦੋ ਅਸਾਮੀਆਂ ਆਈਆਂ- ਇੱਕ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ। 1974 ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਦਸੰਬਰ, 1974 ਵਿੱਚ। ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਇਸ ਅਸਾਮੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਇਸਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(42) ਹੁਣ ਆਰਤੀ ਰਾਏ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਰਹਿਤ ਇਕੱਲੇ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਰਤੀ ਸਾਲ. ਜੇਕਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਅਸਾਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਮਈ, 1971 ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਦਕਸ਼ਲਬਾਗ ਸਿੰਘ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸਦਾ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 1974 ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਰਾਬਰ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ਼ ਤਕਨੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਤਾਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਘੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪਰੈਲ, 1973 ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੜ੍ਹੋਟ ਨੰਬਰ 5 ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਤਰਕੀਬ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 5 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੜ੍ਹੋਟ ਨੰ. 5 ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

(43) ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ 1976 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ: 998 ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਿਆ ਹੈ।

(44) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਤਿੰਨੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ, ਏਸੀਜੇ—ਮੈਂ ਸ਼ਰਮਾ ਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸਿੱਟਾ . -
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਵੀ.

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਪੱਤਰ ਪੋਸਟੋ ਅਪੀਲ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਜੇ., '

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, -ਅਪੀਲੈਟ।

ਬਨਾਮ

ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 352 ਆਫ 1975

7 ਸਤੰਬਰ 1976

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ (1941 ਦਾ VII)—ਸੈਕਸ਼ਨ 31(1) ਅਤੇ 31(2) (n)-
ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ (1966) ਭਾਗ II—ਨਿਯਮ 2, 25, 28 ਅਤੇ 29—ਸੈਨੇਟ—ਕੀ
ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਿਛੋਕੜ-ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਫੈਕਲਟੀ-ਸਟੱਡੀਜ਼
ਅਤੇ ਹਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਕੀ ਇੱਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕੋਰਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ ਹੈ।